

Bezdech není hladový po mase ani krvi – dychtí po posledním vydechnutí. Zjevuje se, když plíce zápasí o vzduch a hrdlo se svírá v křeči. Není zrozen z těla, ale ze spálených kostí a prachu hrobů. Toulá se mezi živými, neviděn a nevyslyšen, dokud nezaslechne chraplavý konec – dech, který mu nenáleží, svou hostinu.

Traktát o neklidných duších

PIVO A MÍR PRO VŠECHNY

„Kurva, vím, co jsem viděl!“

„A já ti říkám, žes byl furt vožralej.“

„Černý kůň se vynořil z prachu a projel skrz. Ten jezdec mával mečem jako posedlý. To nemohl být člověk!“

„Prostě to přiznej, nachcal sis do gatí...“

Hospodou se nesl dunivý hlahol, hromový smích a skřípot dřevěných lavic. Uprostřed se točil hostinský, čepoval pivo do špinavých korbělů a vrhal po svých štamgastech nevraživé pohledy, když mu někdo hodil šavli na čerstvě vytřenou podlahu. Z kouta zněla stará píseň, vojáci klepali rytmus pěstí do stolů. Uzené maso, pivo a pot se mísily v hutný odér, který by zvládl probrat i mrtvou krysou.

U jednoho stolu seděli dva muži. Špinaví, oblečení v zbroji poškrábané a pomlácené tak, až by si někdo mohl myslet, že ji vytáhli z hrobu. Oba byli vojáci, drsní a zkušenější než kdejaký ctihodný rytíř.

„Říkám ti, žes posral formaci!“ zařval ten s jizvou přes nos a praštil korbelem o stůl.

„Hovno! Já stál pevně!“ odsekl druhý a už se zvedal.

„Seš slepej jak mezek, já kryl bok a tys zdrhnul!“

„Nelži, nezdrhnul! Ustoupil jsem, jinak by mě ten jezdec rozpůlil mečem, kreténe!“

„Žádného jezdce jsem neviděl!“

„Tak já lžu?!“

Slova už nestačila. Stůl letěl stranou. Voják skočil po Jizváčovi a jeho pěst tvrdě narazila na lícní kost.

Křupnutí.

Ten se zapotácel, ale vzpamatoval se rychle. Bolest mu vystřelila až do patra. Opřel se o lavici a vztekle vyplivl dva zuby v krvavých slinách.

„Ty čuláku!“ vyrazil vpřed a udeřil hlavou. Bum! Voják zavrával, svět na okamžik potemněl. Silné hnáty ho sevřely a mrštily jím proti zdi.

Dřevo zavržalo, skleněná nádoba na polici spadla a rozbila se na kusy. Hosté ztichli a ustoupili, ale nikdo se nesnažil dva rváče zastavit.

„Do prdele, vole...“ zavrčel Jizvác a zavrtil hlavou, aby setřásl otupělost. Druhý se už řítíl s pěstí, ale Jizvác se skrčil, chytil ho kolem pasu a nadzvedl do vzduchu jako pytel zrní. S rachotem s ním hodil na stůl, který se přelomil.

Hned se na něj sápal, drapl ho za límec a chystal se mu rozbít hubu na kaši, ale ucítil tvrdé koleno mezi nohama. Udeřilo přesně.

„Heh... heh...“ bylo jediné, co z něj vyšlo, když se skácel na bok a lapal po dechu.

Druhý se vyškrábal na nohy, otřel si krev kolem pusy a kopl Jizváče do žeber.

„Říkal jsem ti, že se neposeru!“

Jizvác se zasmál, i když ho dýchání pálilo jako čert.

„To netvrdím. Říkal jsem, že sis nachcal do gatí, Vlade...“ oddechl si a natáhl ruku.

Druhý zaváhal, pak ji přijal a pomohl mu na nohy.

Hostinský je sjel pohledem, založil si ruce na hrudi a zabručel: „Ten stůl zaplatíte, parchanti.“

Jizváč se na kamaráda zakřenil, přičemž odhalil zuby zbarvené krví.

„Tvoje chyba. Platíš to ty.“

„Hovno!“

„Ne... posrals formaci... takže platíš.“

Chvíli se přeli, pak se na sebe podívali a vyprskli smíchy.

„Hovno, napůl,“ ucedil druhý a promnul si žebra.

Jizváč přikývl. „Další pivo!“

Když jim hostinský neochotně přistavil dva nové korbely, ještě chvíli funěli, otírali si krev z tváří a smáli se, jakoby se právě nepokusili jeden druhého zabít.

„Ale přísahám ti, vole,“ zavrčel Vlad, když se napil, „ten jezdec nemohl být člověk. Černý kůň, oči jak žhavý uhlíky, a ten jeho meč – říkám ti, že šel rovnou po mně.“

Jizváč odfrkl a otřel si pivo z kníru. „Jo, a pak ses probudil, co? Ty vole, já tam stál vedle tebe a nic jsem neviděl. Jenom prach, krev a lidi, co chcípali jak krysy. Žádnéj posranej démon na koni.“

„Tak proč ti chlapi vedle mě ztuhli?“ Druhý se naklonil blíž, skoro šeptal, jako by ho někdo mohl slyšet. „Neviděl jsi, jak jim zrudly ksichty a z pusy jim vytekla pěna? Nikdo je nezasáhl. Prostě z nich vysál život, vole. A já to viděl.“

Jizváč se zachechtal, až mu zavrzala zlomená žebra. „Tys viděl prd. Byls mimo, tak sis vymyslel pohádku, abys měl na co svést, že ses posral.“

„Nebyl to člověk,“ trval na svém Vlad; hlas mu přeskakoval. „Když projel kolem, vzduch ztuhnul. A ty mi budeš říkat, že to byl jen další hajzl v brnění?“

Jizváč se na chvíli odmlčel, pak pomalu zvedl korbel a zamyšleně se napil. „Hele...“ zabručel, „jestli tam fakt něco bylo... tak ať se radši drží dál. Protože jestli se příště zjeví zas, budu to já, kdo mu kopí narve do prdele.“

„Nebo do huby,“ uchechtl se druhý a bouchl pěstí do stolu, až pivo vyšplácho. „Ale neříkej, že sis nevšiml... aspoň stínu. Aspoň toho, že tam něco neštymovalo.“

Jizváč jen zakroutil hlavou. „Stíny tam byly všude. A když piješ tolik co ty, uvidíš stíny i v poledne.“

„Až tě sejme,“ zasyčel druhý, „tak ti nebudu plakat na pohřbu.“

„Stejně bys byl vožralej,“ odfrkl Jizváč a oba vyprskli smíchem, zatímco hospoda se znovu rozeřvala písni a duněním pěstí.

Zpěv a řehot hospody náhle přerušilo drnčení židle, která se převrhla. Jeden z chlapů u zadního stolu se zvedl a s ladností, která k jeho špinavému kabátu vůbec neseděla, vylezl na stůl. V rukou nesvíral korbel, ale zvláštní nástroj s dlouhým tělem a strunami – tagelharpu. Přitiskl ji k tělu a smyčcem přešel po strunách.

Zvuk byl hrubý, táhlý, jako by někdo drásal železo o kost. Celá hospoda na okamžik ztichla.

„Hej, hoši!“ zahulákal cizinec a ústa se mu roztáhla do úsměvu. „Dnes večer vám zazpívám já. Zvu se Arlan!“

Dav zařval, někdo bušil pěstmi do stolu, jiní křičeli, ať hraje. Muž znovu přetáhl prsty po strunách a tón se zakousl všem do uší.

Vlad ztuhl. Srdce mu bušilo jako válečný buben. Uchopil Jizváče za rukáv a sykl: „Vidíš to?!“

„Co zas, vole?“ zavrčel Jizváč, ale když zvedl oči, ztuhnul taky.

Muž s nástrojem stál na stole, hrál, a jeho tvář se měnila. Pod mihotavým světlem svící kůže zprůsvitněla, rýsovala se pod ní lebka, čelisti, zuby, tmavé důlky místo očí. A přitom z jeho úst vycházel chrčivý zpěv, jakoby tahal slova z podsvětí.

„To je on...“ vydechl Vlad, oči vytřeštěné. „Ten jezdec! Ten posranej jezdec!“ Sáhl po dýce, ruce se mu třásl.

Jizvák se snažil vypadat, že ho nic nerozhází, ale sevřel korbe, až mu zbělely prsty. „Jen další vožralej kejklíř,“ zamumlal, i když i jeho hlas se chvěl.

Arlan se zaklonil, přešel smyčcem po strunách a tón se změnil v táhlý, nelidský nářek, který rozechvěl trámy nad nimi. Plameny svící zapraskaly a zhasly, jako by je polkl chlad. Celá hospoda oněměla.

Sklonil tagelharpu, kůže na tváři se propadla a z úst unikla slova, která nemohla patřit živému muži:

*Do štítů udeř, bratře,
plameny tančí na střeších.
Kosti se lámou, krev horká stříká,
Ögan slyší kroky válečníka.*

Rozjaření muži, kteří ho nejprve vítali pokřikem a boucháním do desek, vzápětí utichli, když na struny položil smyčec.

Hudba neměla nic společného s veselím – byla temná a těžká, přitahovala pozornost jako zvuky bouře mezi horami. Struny se rozvibrovaly a každé jejich chvění prořezávalo vzduch, až se zdálo, že dřevěné trámy začnou praskat. Vojáci, ještě před chvílí hluční, se dívali vzhůru; někteří sevřeli korbele, jiní nechali ruce klesnout.

Arlan se pohyboval s nástrojem, jako by ho vedla neviditelná síla. Každý tah smyčce byl jako úder kladiva, každý tón jako ozvěna v podzemí. Hospodský dým a zápach špíny se mísily s podivnou chladnou vlnou, jež se šířila od strůjce hudby.

Muži začali dýchat mělce, jako kdyby jim tóny tlačily na hrud'. Některým zvlhly oči, jiní zbledli. Hudba se stávala těžší, pronikavější, a přitom podmanivá. Bylo nemožné odvrátit pohled.

Arlan zůstal stát vzpřímeně, tělo uvolněné, hlavu zakloněnou, a struny se trásly. V té chvíli nehrál člověk – ale něco, co si vypůjčilo jeho tělo, aby dalo hlas něčemu, co leží za hranicí života. A vojáci na okamžik věřili, že stojí uprostřed bitevního pole, a že stůl v krčmě je oltář.

Jizváč sebou trhnul, když se mu vybavil pach spáleného masa – vlastního. Vzpomněl si na den, kdy ležel v blátě, krev tekla z jeho břicha a on lapal po dechu. Blátem vál krvavý závoj smrti a kolem leželi padlí spolubojovníci.

Vladovi se trásly ruce, dýka v nich poklesla. V uších znovu slyšel pláč dítěte, které před lety přejel při nájezdu na vesnici. Snažil se zapomenout, utopit vzpomínku v chlastu, ale ta hudba ji vyrvala z hlubiny paměti.

Jeden z mladších mužů v rohu začal brečet. Jiný si zakrýval uši, ale zvuk pronikal skrz prsty, skrz lebku, přímo do morku kostí. Hostinský se opřel o pult, zíral vytřeštěně a šeptal cosi ke starým bohům, které už dávno neuctíval.

Hudba rostla, vířila, nutila všechny cítit chlad hlíny, tíhu železa, pachut' krve. Každý z přítomných se na okamžik viděl mrtvý – zlomený, nahý, bezmocný.

Pak se Arlanův zpěv změnil. Hlas zjemnil, zněl teď jako proud vody, jako šepot větru v korunách stromů. Struny zazněly měkčeji.

Chvění v hrudích vojáků se utišilo. Slzy vojáků oschly, dech se zpomalil. Jizváčovi se uvolnila ruka sevřená kolem korbele, Vlad upustil dýku.

Hudba se stávala něžnou, skoro mateřskou. Byla v ní tma, ale i smíření. Neříkala: zemřeš – ale: už jsi zemřel a přece jsi tady.

Pěvec sklopil hlavu, úsměv lebky zmizel, a když poslední tón dozněl, hospoda zůstala v tichu tak hlubokém, že nikdo nedýchal. Doslova.

Pak někdo, snad hostinský, zhluboka vydechl.

Oddechující Arlan se shora rozhlédl, aby pomalu všem pohlédl do tváří. „Další pivo,“ řekl, jako by právě dohrál obyčejnou píseň. Obratem se protáhl davem a přisedl k Jizváčovi s Vladem.

„Tak,“ pronesl tiše, přesto ho slyšeli oba, jako by jim šeptal přímo do uší. „Teď už víte.“

Vladovi se opět roztrásly prsty. „Víme... že jsme mrtví?“ vysoukal ze sebe a hlas se mu zlomil.

Arlan s pochopením přikývl, pohladil struny, aniž by vydaly tón. „Umřeli jste už dávno. Jen jste zapomněli. Vztek, vina a bolest vám zakryly oči.“

Jizváč se zatvářil, jako by chtěl plivnout, ale v hrdle měl sucho. „A co bude teď?“ zavrčel, i když mu hlas podivně chraptěl. „Když to víme?“

„Teď můžete jít. Jako ostatní...“

Otočili se. Hospoda se měnila. Ti, kdo před chvílí hulákali, teď stáli klidně, se sklopenýma hlavama. Někteří se pousmívali, jiní plakali, ale všichni se pomalu rozcházeli do stínů. Stoly se vytrácely s nimi, židle mizely, i pach piva a potu řádnul.

„Kurva,“ vydechl Vlad. „Podívej se...“

Jizváč sledoval, jak známé tváře, znetvořené jizvami a žárem bitev, odcházejí pryč. Jeden muž, co ještě před chvílí brečel, se při odchodu zastavil, kývl jim, a pak se rozplynul jako kouř.

Arlan seděl nehnutě, jeho ruce klidně spočívaly na nástroji. „Není v tom strach. Jen návrat,“ řekl. „Kdo se smíří, pochopí.“

Vlad ztuhnul. Na okamžik měl pocit, že se mu hrudník rozjasnil a z ramen spadla tíha, kterou vlácel celé roky nebo staletí. Natáhl ruku k Jizváčovi, ale prsty už se mu rozmazávaly.

„Do hajzlu,“ zachraptěl Jizváč. „Vlade!“

„Už je to dobrý,“ usmál se Vlad. A pak byl pryč. Ne s křikem, ale s klidem.

Na lavici zůstal jen Jizvác. Hudebník ho sledoval tiše, bez výrazu.

„Proč... proč já ještě ne?“ vydechl Jizvác a sevřel pěst.

Arlanův úsměv se vrátil. „Máš v sobě mnoho viny a vzteku. Nebraň se.“

Jizvác seděl strnule, prsty zarýval do prasklého dřeva lavice, kde už vlastně žádná lavice nebyla. V těle mu bušilo srdce, ačkoliv si uvědomil, že už dávno nemá proč bít.

„Nedokážu...“ hlesl, pohled upíral do prázdna, kde ještě před chvílí seděl jeho druh.

Pěvec mlčel. Jen přejel prstem po struně, tichounce, jako když vítr pohladí suchou travu.

Jizvác cítil, jak jeho vztek mizí, jak se rozpadá zatvrzelost, která se ho celý život držela. Zůstal jen stesk. Najednou se mu zdálo, že slyší svou matku zpívat a otce vyprávět o pečení chleba – zalila ho zvláštní, téměř sladká úleva.

„Takže... tohle je ono,“ vydechl a zasmál se. Ne hlasitě, ne výsměšně, ale tiše, jako by se smířil s vtipem, který konečně pochopil. „Stejně jsem si chtěl vždycky jen... odpočinout.“

Z koutků mu skanuly dvě slzy, které se ani nestihly dotknout tváře. Rozplynul se, tiše, bez zápasu.

Arlan zůstal sedět sám. Vstal a přešel k jedné jediné svíčke, která plála uprostřed prázdny hospody.

Když ji sfouknul, svět kolem se změnil.

Stoly a korbely se vytratily. Z hospody zbyly jen ohořelé trámy a zborcené zdi. Střecha dávno přestala plnit svůj účel a nebylo tu nic než kamení porostlé divokou travou.

Podíval se na místo, kde před chvílí seděli oba vojáci. Teď tam zela pouhá hromada trosek, dávno zasypaná listím.

V ruině zůstal jen on, jeho nástroj a kůň Falún hledící přes to, co kdysi bývalo zdí.

„Pěkná píseň, brachu,“ zařehtal.

„Bych řekl! Doufal, jsem, že se ti bude líbit. Napsal jsem ji, když sis včera odběhl za tou kobylo,“ zakřenil se Arlan.

„Jeden sbírá kobyly, druhý mrtvolky,“ pohodil hřívou posměšně.

„Zdejší tráva v tobě probouzí básníka. Nežer to už a jedem. Musíme zpátky za Ghanem.“

„Naskoč,“ Falún se natočil bokem, „Lesočert čeká.“

Už měl nohu v třmeni, když se vzduch v ruinách změnil v těžkou, dusivou hmotu. Za Falúnovými víčky vzplál oheň a Arlanovi se zatočila hlava. Málem se sesul k zemi, kdyby se neopíral o sedlo.

Popadl dech a zachroptěl: „Falúne... ustup!“

Kůň klopýtl stranou, zaržál. Trávy kolem povstávaly, vlály v bezvětrí jako vodní řasy. Z ruin se cosi soukalo ven. Stín, nejprve beztvarý, pak nabýval obrysů.

Arlan zvedl bradu: „Proč ses vrátil? Co jsi zač?“

Tlustá postava hospodského se skládala na popředí trosek, s každým bouchnutím srdce nabývala tvar – kosti, šlachy, kůže z prachu. V rukách svíral plné korbely, z jejichž okrajů přetékala tekutina, hustá, mazlavá a temná jako sražená krev.

„Vrátil?“ uchechtl se. „Já nikam neodešel. Celou tu dobu jsem hosty držel u stolů. A tvůj zpěv? Jen prasklina v sudu, skrz kterou mi uniklo pivo. Za to zaplatíš!“

Vzduch se sevřel. Prořídl tak, že se Arlanovy plíce hroutily do sebe. Každý nádech kratší, bolestivější. Svaly se mu třásly, nádechy se změnilly v utrpení. Přesto ze sebe vypravil:

„Jsi... bezdech, že?“ procedil. „Ne jejich vina, ne bitvy... ty jsi jim lil do úst jed, aby zapomněli. Ty ses pásl na jejich smrti.“

„Já jsem je před smrtí zachránil,“ zasyčel hospodský. Korbel se mu v ruce rozprskl v oblak sazí. „Opět bojovali a pili, já hodoval. A ty mi teď zavíráš hospodu? Ty, mizerný kejklíři?!“

Arlan vytasil svůj meč Černobog. Černé sklo čepele pohltilo světlo, stříbrný jílec s lebkou se zaleskl v šeru. Vzduch se vrátil – moc přízraku se zarazila před zbraní.

„Tvá hospoda shořela, hostinský,“ zavrčel. „A já ti přinesl účet.“

Hospodský se rozchechtal, smích mu duněl v ruinách: „Účet? Ten platíš ty! Za každý lok, za každý smích, za každý sen o válce, o který jsi mě připravil. Já tě uškrtním dřív, než vůbec pozvedneš meč.“

Trávy se semkly kolem Arlanových nohou a táhly jej k zemi. Sevřel jílec oběma rukama, pohled přikovaný na nestvůru.

„Tak pojd'. Nalij mi poslední pivo,“ vydechl, „a pak chcípni!“

Druhý korbel dopadl na zem a z černé kaluže povstala rota vojáků. Černá tekutina a prach se zformovali v šiky vojáků bez vůle, tváře bez rysů, jen ústa rozevřená v křiku, který šířil prázdnotu. Vrhli se na Arlana s tupou zuřivostí davu.

Ten vykročil vpřed a meč Černobog sekl obloukem. Dva padli v mračnu prachu, těla se roztrhla, ale hned vzápětí je nahradily další. Bodl vpřed – čepel projela nemrtvým vojákem, ten se zlomil v pase a zmizel. Další zleva, úskok a sek, černé rameno se odtrhlo a zmizelo, prach se rozprskl.

Byli však rychlí. Několik jich dokázalo uhnout, vyhnuli se zásahu sehnutím či skluzem pod jeho paží. Jeden mu skočil

na záda, sevřel ho okolo krku. Arlan zařval, přehodil ho přes rameno a probodl v pádu. Další čtveřici sebral širokým švihem.

Ale každý protiúder byl marný – volný prostor se plnil dalšími vojáky. Obcházeli ho, kroužili, hledali mezeru. Jeden sevřel jeho zápěstí, druhý kotník. Arlan vytrhl ruku a odsekl jim končetiny, ale třetí už šel po předloktí, čtvrtý jej sevřel za bok. Čepel zpívala, usekla paži jednomu, hlavu druhému, rozpárala záda třetímu. Na okamžik se podařilo vyklidit prostor kolem, ale prázdnota se rychle zalila novými šiky.

Úder zezadu jej srazil na koleno, vzápětí další stíny svíraly jeho paže. Každý dotek mu vysával sílu, krev se vařila v žilách, dech se zadrhával. Černobog těžkl v dlani, jako by se bránil pádu. Arlan trhl rukou a ještě naposledy probodl jeden stín, který stál poblíž, ale sevření nepovolovalo.

Plíce mu hořely, nemrtví upírali pohyb. A nad ním se tyčil hospodský – obličej černý, zkřivený v šklebu.

„Neeejsssi vítááán,“ syčel.

Vtom se ozval dusot kopyt.

Falún.

Jeho silueta rudě zářila, kopyta rozbíjela zemský povrch a z nozder sálal oheň. Řítil se jako běs. Vojáci se otočili, ale než stihli cokoli udělat, Falún se prohnal vřavou jako kopí a šik těl se rozlétl do stran.

Arlan konečně nabral dech a vyskočil na nohy. Černobog se hnál prostorem a rozsekával zmatené nemrtvé.

Hospodský se snažil stáhnout, černé stíny se před něj stavěly, aby jej ochránily, ale čepel prorážela jejich šedé zbroje.

Hospodský ucouvl, tlusté tělo se rozvlnilo. Stíny se vrhaly k jeho nohám, skládaly se před něj v řady, aby vytvořily nedobytnou tvrz. Arlan se však hnál vpřed.

První vojáci opět zvedali zbraně, ale čepel je roztřela. Dalšího Arlan odkopl a jediným svihem srazil celé hejno k zemi. Ještě dva sehnutí nemrtví vykročili stranou, aby sekli ztemnělými kopími – Arlan včas uskočil bokem, proskočil mezi nimi a probodl v rychlém sledu jednoho i druhého.

Hospodský řval, břicho se mu dmulo jako sud. Stíny se naposledy hrnuly jako val černého bahna, ale meč je trhal na prach, stín za stínem mizel, až Arlan se vší silou prorazil skrz těla a s výkřikem vrazil čepel přímo do obrovského břicha za nimi.

Špička meče probodla šedou kůži a zabořila se hluboko do obrovského žaludku. Z hmoty se vyvalil proud dýmu, saze a kvílení, jako když se vichřice žene komínem.

Bezdech se zkroutil, ze zkřivených úst vyrazil černý dým. „Mojééé... hospodááá...“ sípal, zatímco Arlan páral tělo výš a výš až k hrdlu.

Obří břicho se konečně roztrhlo vedví.

Ruiny ztichly.

Falún dorazil k příteli v záři plamenů, kopyta mu vypalovala do země rudé stopy. Vzduch kolem syčel, než se plameny stáhly zpět do nitra – a stál tu kůň, stejně blízký v ohni jako v obyčejné podobě.

Arlan otřel Černobog.

„Účet zaplacen,“ pronesl vyčerpaně.

Falún odfrkl: „A hospoda je zavřená.“